



Львівська міська рада

**ЛМКП «Львівтеплоенерго»**

79040, Львів, вул. Д. Апостола, 1, тел.: (032) 267 31 31, факс: (032) 297 07 43  
e-mail: office\_lte@lte.lviv.ua, www.lte.lviv.ua

20.05.18 № 09-Б/М

на № \_\_\_\_\_ від \_\_\_\_\_

**Конституційний Суд України**  
м. Київ, вул. Жильянська, б. 14

**ЛМКП «Львівтеплоенерго»**

79000 м. Львів вул. Данила Апостола, 1  
Тел. (032)2673131, e-mail: [office\\_lte@lviv.ua](mailto:office_lte@lviv.ua)  
**Представник за довіреністю:**  
**Івашук Олег Володимирович**

**КОНСТИТУЦІЙНЕ ЗВЕРНЕННЯ**  
**про офіційне тлумачення положень**  
**абзацу 1, 2,3 частини 13 ст.18 Закону України «Про засади функціонування ринку**  
**природного газу» в редакції від.06.06.2015 року.**

Керуючись п. 2 ст. 150 Конституції України, п. 4 ст. 13, 42, 43 Закону України «Про Конституційний Суд України»,

**Просимо Конституційний Суд України:**

Надати офіційне тлумачення положень абзацу 1, 2, 3 частини 13 ст.18 Закону України «Про засади функціонування ринку природного газу» в редакції від 06.06.2015 року, щодо роз'яснення поняття, умов, порядку та процедури списання штрафних та фінансових санкцій та реструктуризації .А саме:

**Стаття 18. Порядок проведення розрахунків за природний газ всіма категоріями споживачів з гарантованим постачальником природного газу :**

(...);

**13. Заборгованість теплогенеруючих та/або теплопостачальних**

організацій за природний газ, спожитий в період з 1 січня 2014 року до 31 грудня 2014 року (без урахування пені, штрафних та фінансових санкцій, що підлягають стягненню на підставі рішення суду), не погашена на день набрання чинності Законом України "Про внесення змін до деяких законів України щодо стабілізації фінансового стану Національної акціонерної компанії "Нафтогаз України" ( 423-19 ), підлягає реструктуризації шляхом розстрочення на 24 місяці на підставі типового договору про реструктуризацію заборгованості.

Ця реструктуризація здійснюється за умови погашення в трьохмісячний строк з дня набрання чинності Законом України "Про внесення змін до деяких законів України щодо стабілізації фінансового стану Національної акціонерної компанії "Нафтогаз України" ( 423-19 ) теплогенеруючими та/або теплопостачальними організаціями заборгованості за природний газ, спожитий до 1 січня 2014 року (без урахування пені, штрафних та фінансових санкцій, що підлягають стягненню на підставі рішення суду), що залишилася непогашеною на день набрання чинності Законом України "Про внесення змін до деяких законів України щодо стабілізації фінансового стану Національної акціонерної компанії "Нафтогаз України".

Зазначені пені, штрафи та фінансові санкції підлягають списанню та не можуть бути предметом подальшого продажу за умови виконання вимог цієї частини.

У типовому договорі про реструктуризацію заборгованості визначаються, зокрема, порядок реструктуризації і погашення заборгованості, загальна сума реструктуризованої заборгованості, строк її погашення, розмір щомісячних платежів, права та обов'язки сторін.

Форма типового договору про реструктуризацію заборгованості

затверджується Кабінетом Міністрів України

{ Статтю 18 доповнено частиною тринадцятою згідно із Законом

№ 423-VIII ( 423-19 ) від 14.05.2015 } При здійсненні професійної діяльності адвокат має право:

(...);

#### **Предмет необхідного тлумачення:**

1) абзаци 1, 2, 3 ч. 13 ст. 18 Закону України «Про засади функціонування ринку природного газу» щодо заборгованості теплогенеруючих та/або теплопостачальних організацій за природний газ, спожитий в період з 1 січня 2014 року до 31 грудня 2014 року (без урахування пені, штрафних та фінансових санкцій, що підлягають стягненню на підставі рішення суду), не погашена на день набрання чинності Законом України «Про внесення змін до деяких законів України щодо стабілізації фінансового стану Національної акціонерної компанії «Нафтогаз України» ( 423-19 ), яка підлягає реструктуризації шляхом розстрочення на 24 місяці на підставі типового договору про реструктуризацію заборгованості;

2) умови та елементи процедури такої реструктуризації ;

3) умови та порядок списання пені, штрафних та фінансових санкцій та що законодавець розуміє під поняттям «штрафні та фінансові санкції».

«...ця реструктуризація здійснюється за умови погашення в трьохмісячний строк з дня набрання чинності Законом України «Про внесення змін до деяких законів України щодо стабілізації фінансового стану Національної акціонерної компанії «Нафтогаз України» ( 423-19 ) теплогенеруючими та/або теплопостачальними організаціями заборгованості за природний газ, спожитий до 1 січня 2014 року (без урахування пені, штрафних та фінансових санкцій, що підлягають стягненню на підставі рішення суду), що залишилася непогашеною на день набрання чинності Законом України «Про внесення змін до деяких законів України щодо стабілізації фінансового стану Національної акціонерної компанії «Нафтогаз України».

Зазначені пені, штрафні та фінансові санкції підлягають списанню та не можуть бути предметом подальшого продажу за умови виконання вимог цієї частини.»

### **Обґрунтування необхідності в офіційному тлумаченні:**

Офіційне тлумачення положень абзаців 1, 2, 3 частини 13 статті 18 Закону України «Про засади функціонування ринку природного газу» в редакції від 06.06.2015 року є необхідним у зв'язку з наявністю неоднозначної та суперечливої судової практики.

#### **В одному випадку:**

**«Посилання відповідача на відсутність договору реструктуризації заборгованості колегією суддів визнано безпідставними, оскільки як вірно встановлено місцевим господарським судом, відсутність останнього не є підставою неможливості проведення списання пені, оскільки в даному випадку відсутність заборгованості по оплаті спожитого газу згідно з договором купівлі-продажу природного газу від унеможливує проведення відповідної реструктуризації, що, в свою чергу, не звільняє відповідача від виконання покладених на нього, в силу ч. 13 ст. 18 Закону України "Про засади функціонування ринку природного газу", обов'язків щодо списання пені.**

Враховуючи вищевикладене та беручи до уваги, що боржник є теплопостачальним підприємством, що підтверджується доданою копією ліцензії, колегія суддів погоджується з висновком місцевого господарського суду, що заборгованість позивача зі сплати штрафних та фінансових санкцій має бути списана відповідачем, згідно з ч. 13 ст. 18 Закону України "Про засади функціонування ринку природного газу".

Щодо твердження позивача про необхідність списання 3% річних та інфляційних витрат, колегія суддів зазначає наступне.

**Відповідно до аналізу Верховного Суду України практики застосування ст. 625 Цивільного кодексу України в цивільному судочинстві, згідно з п. 3 ч. 1 ст. 611 ЦК України, у разі порушення зобов'язання настають правові наслідки, встановлені договором або законом, зокрема сплата неустойки.**

**Статтею 549 ЦК України встановлено, що неустойкою (штрафом, пенєю) є грошова сума або інше майно, які боржник повинен передати кредиторovi у разі порушення боржником зобов'язання. Формами неустойки є штраф і пеня. Штрафом є неустойка, що обчислюється у відсотках від суми невиконаного або неналежно виконаного зобов'язання (п. 2 ст. 549 ЦК України). Пенєю є неустойка, що обчислюється у відсотках від суми несвоєчасно виконаного грошового зобов'язання за кожен день прострочення виконання (п. 3 ст. 549 ЦК України). Неустойка має подвійну правову природу. До настання строку виконання зобов'язання неустойка є способом його забезпечення, а у разі невиконання зобов'язання перетворюється на відповідальність, яка спрямована на компенсацію негативних для кредитора наслідків порушення зобов'язання боржником. Разом з тим пеня, за своєю правовою природою продовжує стимулювати боржника до повного виконання взятих на себе зобов'язань і після сплати штрафу, тобто порівняно зі штрафом є додатковим стимулюючим фактором. Після**

застосування такої відповідальності, як штраф, який має одноразовий характер, тобто вичерпується з настанням самого факту порушення зобов'язання, пеня продовжує забезпечувати та стимулювати виконання боржником свого зобов'язання. Водночас, формулювання ст. 625 ЦК України, коли нарахування процентів тісно пов'язується із застосуванням індексу інфляції, орієнтує на компенсаційний, а не штрафний характер відповідних процентів. За змістом ч. 2 ст. 625 ЦК України нарахування інфляційних витрат на суму боргу та 3 % річних входять до складу грошового зобов'язання і є особливою мірою відповідальності боржника (спеціальний вид цивільно-правової відповідальності) за прострочення грошового зобов'язання, оскільки виступають способом захисту майнового права та інтересу, який полягає у відшкодуванні матеріальних втрат (збитків) кредитора від знецінення грошових коштів внаслідок інфляційних процесів та отримання компенсації (плати) від боржника за користування утримуваними ним грошовими коштами, належними до сплати кредитором (постанова ВСУ від 6 червня 2012 р. у справі № 6-49цс12, від 24 жовтня 2011 р. у справі № 6-38цс11). Отже, проценти, передбачені ст. 625 ЦК України, не є штрафними санкціями (постанова ВСУ від 17 жовтня 2011 р. у справі 6-42цс11).

Слід враховувати, що, попри подібність правової природи п. 3 ст. 549 ЦК України (щодо сплати пені) та ст. 625 ЦК України (щодо сплати трьох процентів річних), які в обох випадках застосовуються як відповідальність за порушення грошового зобов'язання, ці правові норми є різними за своєю правовою природою. Також, слід мати на увазі, що відповідальність, передбачена ст. 625 ЦК України, є особливою мірою відповідальності боржника за порушення грошового зобов'язання та може застосовуватися незалежно від застосування кредитором інших видів відповідальності або інших забезпечувальних заходів, зокрема неустойки. Беручи до уваги подібність правової природи ст. 549 ЦК України (щодо сплати пені) та ст. 625 ЦК України (щодо сплати трьох процентів річних), передбачена цими статтями відповідальність може застосовуватись незалежно одна від одної. Чинне цивільне законодавство не забороняє визначення сторонами в договорі різних видів забезпечення зобов'язань. При цьому, нарахування та стягнення неустойки (пені), в разі прострочення виконання зобов'язання (ст. 549 ЦК України) є правом кредитора, реалізація якого жодним чином не залежить від застосування інших видів цивільно-правової відповідальності, передбачених законом за порушення зобов'язання (ст. 625 ЦК України). З огляду на зазначене виявляється правильною позиція судів, відповідно до якої заходи відповідальності за порушення грошового зобов'язання та неустойка є різними правовими інститутами.

Також, колегія суддів зазначає, що санкція - це частина правової норми, в якій закріплені заходи державного примусу, у разі невиконання обов'язків, якщо вимоги диспозиції не дотримуються. Санкція реалізується у випадку правопорушення (протиправної, винної, суспільно небезпечної - шкідливої діяльності чи поведінки). Призначення санкції - забезпечувати реалізацію диспозиції правової норми.

Як вбачається з аналізу ст.ст. 519, 612, 625 Цивільного кодексу України право кредитора вимагати сплату боргу з урахуванням індексу інфляції та процентів річних, які не є штрафними санкціями, входять до складу грошового зобов'язання і є особливою мірою відповідальності боржника за прострочення грошового зобов'язання, оскільки виступають способом захисту його майнового права та інтересу, який полягає у відшкодуванні матеріальних втрат кредитора від знецінення грошових коштів внаслідок інфляційних процесів та отримання компенсації (плати) від боржника за користування утримуваними ним грошовими коштами, належними до сплати кредитором.

Таким чином, колегія суддів погоджується з висновком місцевого господарського суду, що зобов'язання боржника зі сплати кредиторі суми боргу, збільшеної на встановлений індекс інфляції та трьох процентів річних є збільшенням розміру грошового зобов'язання боржника, пов'язаним з його простроченням, та не є санкціями (штрафними або фінансовими).

- Постанова Київського апеляційного господарського суду \_\_\_\_\_ у справі № \_\_\_\_\_
- Постанова Вищого Господарського суду України \_\_\_\_\_ року у справі \_\_\_\_\_

**В іншому випадку:**

1. «Зазначені пеня, штрафні та фінансові санкції підлягають списанню та не можуть бути предметом подальшого продажу за умови виконання вимог цієї частини.

А тому, в силу приписів наведених норм законодавства України, чинних на момент виникнення спірних правовідносин, у позивача існувало право, а у відповідача обов'язок щодо списання присудженої до стягнення за рішеннями Господарського суду області \_\_\_\_\_ року у справі \_\_\_\_\_ ; від \_\_\_\_\_ року у справі \_\_\_\_\_

від \_\_\_\_\_ року у справі \_\_\_\_\_ ; від \_\_\_\_\_ року у справі \_\_\_\_\_ від \_\_\_\_\_ року у справі \_\_\_\_\_ ; від \_\_\_\_\_ року у справі \_\_\_\_\_ штрафних та фінансових санкцій у загальному розмірі \_\_\_\_\_ грн., нарахованої за прострочення позивачем строків оплати поставленого згідно договорів купівлі-продажу природного газу, стягнутих за умови виконання вимог ч. 13 ст. 18 Закону України „Про засади функціонування ринку природного газу“.

Відповідач в своїх поясненнях не заперечує виконання позивачем вимог ч. 13 ст. 18 Закону України „Про засади функціонування ринку природного газу“, а саме, погашення заборгованості позивачем перед відповідачем про що суду надано акт звіряння розрахунків від 31.08.2015, укладений між сторонами, з чим приписи наведеної норм пов'язують можливість списання штрафних та фінансових санкцій за прострочення по оплаті газу.

Враховуючи вище викладене вбачається, що в силу приписів ч. 13 ст. 18 Закону України „Про засади функціонування ринку природного газу“ зобов'язання позивача перед відповідачем по сплаті штрафних та фінансових санкцій у загальному розмірі \_\_\_\_\_

_____ грн. - пені,	_____ грн. - штрафу,	_____ грн. - 3 % річних,
- інфляційних втрат, стягнутих з позивача рішеннями Господарського суду		
_____ області від _____	_____ року у справі _____	; від _____ року у справі _____
_____ ; від _____	_____ року у справі _____	; від _____ року у справі _____
_____ ; від _____	_____ року у справі _____	; від _____ року у справі _____
_____ ; від _____	_____ року у справі _____	; від _____ року у справі _____

\_\_\_\_\_ , підлягають списанню.

Посилання відповідача на відсутність відповідного договору реструктуризації заборгованості за спожитий природний газ як на підставу неможливості проведення списання спірних

штрафних та фінансових санкцій судом відхиляється, адже в даному випадку відсутність заборгованості по оплаті спожитого згідно договорів купівлі-продажу природного газу, що встановлено в судовому порядку, унеможливило проведення відповідної реструктуризації, що в свою чергу не звільняє відповідача від виконання покладених на нього в силу ч. 13 ст. 18 Закону України „Про засади функціонування ринку природного газу” обов'язків із списання спірних штрафних санкцій.

- Постанова Київського апеляційного господарського суду від \_\_\_\_\_ року у справі № \_\_\_\_\_

**2. «Виходячи із системного аналізу ч. 13 ст. 18 Закону України "Про засади функціонування ринку природного газу" предметом його регулювання є заборгованість (а відтак, і штрафні санкції нараховані на неї), що залишилась не погашеною на день набрання чинності цим законом - 06.06.15, за природний газ, спожитий в період з 01.01.14 до 31.12.14; та заборгованість за природний газ, спожитий до 01.01.14, яка була сплачена у період з 06.06.15 до 06.09.15.**

**При цьому, відповідно до наведених норм ст. 18 Закону України "Про засади функціонування ринку природного газу" списання сум пені, штрафних та фінансових санкцій є одним з елементів процедури реструктуризації заборгованості за природний газ, спожитий у 2014 році на підставі відповідного типового договору про реструктуризацію заборгованості, форма якого затверджується Кабінетом Міністрів України, та не розглядається як самостійна підстава для списання сум пені, штрафних та фінансових санкцій поза вказаною процедурою реструктуризації.»**

- Постанова Вищого господарського суду України від \_\_\_\_\_ року у справі № \_\_\_\_\_

Таке суперечливе трактування судами ч.1 ст.18 Закону України «Про засади функціонування ринку природного газу» в редакції станом на 06.06.15, порушують законні інтереси теплопостачальних підприємств, яким є ЛМКП \_\_\_\_\_, щодо звільнення їх від обов'язку сплачувати на користь компанії ПАТ \_\_\_\_\_ штрафні та фінансові санкції за несвоєчасні розрахунки з нею.

#### **Додатки:**

1. Роздруківка з ЄДР судових рішень постанова Київського апеляційного господарського суду від 15.03.2015 року у справі №910/26135/15 <http://www.reyestr.court.gov.ua/Review/56547131>;
2. Роздруківка з ЄДР судових рішень постанова Вищого Господарського суду України від 19.04.2016 року у справі №910/26135/15 <http://www.reyestr.court.gov.ua/Review/57341829>;
3. Роздруківка з ЄДР судових рішень постанова Київського апеляційного господарського суду від 01.03.2016 року у справі №910/30375/15 <http://www.reyestr.court.gov.ua/Review/56251292>.;
4. Роздруківка з ЄДР судових рішень постанова Вищого господарського суду України від 20.04.2016 року у справі №910/30375/15 <http://www.reyestr.court.gov.ua/Review/57340444>.;
5. Копія довіреності.

6. Ст. 18 Закону України «Про засади функціонування ринку природного газу» в редакції на 06.06.2015.

Представник ЛМКП «Львівтеплоенерго»

О.Іващук